

МЕДІАЦІЯ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ

Медіація як сучасна галузь знань і альтернативний метод вирішення спорів визнає конфлікт як невід'ємну і позитивну частину життя і відноситься до конфлікту як до явища, необхідного для розвитку людини в особистісному і громадському плані. Наприклад, 80% спорів у Британії щодня вирішуються завдяки цій процедурі, а в США є категорії справ (житлові, сімейні, ДТП), у яких медіація є обов'язковою [1].

Оскільки інститут медіації дозволяє досягти згоди сторін шляхом примирення, зберігаючи свій час та гроші, тим самим розгрузивши чисельність справ, які розглядаються судом – це питання є досить актуальним.

Термін медіація має латинське походження «mediare» та означає «посередництво», тобто це процедура врегулювання спору (конфлікту) між сторонами за сприяння незалежного нейтрального кваліфікованого посередника (медіатора) з метою досягнення ними взаємоприйняттого рішення, що реалізується за добровільною згодою сторін [2].

Початок законодавчого закріплення інституту медіації поклали два законопроекти Закону України «Про медіацію»: № 3665 від 17 грудня 2015 р. та № 3665-1 від 29 грудня 2015 р. Проте, Верховна Рада України 3 листопада 2016 р. прийняла Потанову «Про прийняття за основу проекту Закону України про медіацію» № 3665. Законопроект було прийнято в першому читанні та наразі він продовжує перебувати в такому статусі.

Проект Закону зазначає, що медіація проводиться за взаємною згодою сторін спору на підставі принципів добровільної участі, рівності, активності і самовизначення сторін медіації, незалежності, нейтральності та конфіденційності інформації щодо медіації [3].

Варто вказати, що застосування та запровадження в Україні нових способів альтернативного вирішення правових спорів, у тому числі медіації, мають відповідати європейським стандартам і взятим на себе Україною міжнародним зобов'язанням зокрема. Тобто така процедура має узгоджуватись з Резолюцією № 57/18, якою затверджено типовий закон комісії ООН по праву міжнародної торгівлі щодо міжнародної комерційної примирної процедури від

19.11.2002 р. [4], Дерективою 2008/52/ЄС щодо окремих аспектів медіації в цивільних та комерційних справах [5] та відповідати рекомендаціям Ради Європи щодо впровадження програм реформування правосуддя, зокрема Рекомендації № R(81)7 щодо полегшення доступу до правосуддя від 14 травня 1981 р. [6], Rec (2002)10 щодо медіації в цивільних справах 18 вересня 2002 р. [7]; № R(98)1 щодо медіації в сімейних питаннях від 2 січня 1998 р. [8], Rec (2001) 9 щодо альтернатив судовому розгляду між адміністративними органами влади і приватними сторонами від 5 вересня 2001 р. [9], а також іншим актам, спрямованим на стимуляцію використання позасудових процедур вирішення спорів [10]. Як ми бачимо, на практиці таке узгодження не відбувається.

Проте, медіація на рівні із судовим розглядом має значні переваги, а саме: досягнення виключно самими сторонами взаємоприйнятного рішення; добровільність; збереження партнерських взаємовідносин між сторонами; мінімальний вплив держави; економія коштів та часу; конфіденційність процесу; при недосягненні згоди в процесі медіації, сторони можуть повернутись до судового розгляду справи; при законодавчому закріпленні медіації зменшиться рівень корупції у судовій системі.

Оскільки медіація є не закріпленою належним чином у законодавстві, на практиці постає ряд проблем.

По-перше, має бути єдиний державний орган, який буде керувати діяльністю медіаторів від видачі свідоцтва до збирання внесків та притягнення до дисциплінарної відповідальності.

По-друге, немає єдиного реєстру медіаторів. В Україні діють об'єднання медіаторів, кожне з яких веде свій реєстр. Отже, було б доречно запровадити єдиний централізований реєстр [11].

По-третє, оскільки немає фіксованої ціни за відповідні послуги, багато спеціалістів зловживають цією прогалиною.

По-четверте, відсутність єдиного кодексу етики медіатора [11]. Кожне об'єднання встановлює свої правила, хоча було б доречно визначити єдині вимоги щодо дотримання та належного виконання принципів медіації.

Отже, враховуючи вищезазначене та проаналізоване законодавство варто зазначити, що медіація є ефективним та перспективним альтернативним методом вирішення господарських спорів. Ми сподіваємось, що Закон України «Про медіацію» все ж таки найближчим часом буде прийнятий. Але для більш досконалої роботи даного інституту вважаємо доцільним доповнити його відповідними положенням, а саме запровадження єдиного централізованого реєстру медіаторів, встановлення жорсткого

контролю з боку держави процесуальних аспектів (видача свідоцтва, контроль за діяльністю, притягнення до відповідальності), фіксовані ціни на послуги або встановлення певних меж та встановлення чітких вимог щодо належного дотримання принципів діяльності медіаторів.

Література

1. Власюк К. 5 переваг медіації. Юридична газета Online. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/5-perevag-mediacyi.html> (дата звернення 17.11.2019).
2. Максимова С.В. Медіація. Юридична енциклопедія: в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка та ін. Київ: Українська енциклопедія, 1998-2004. Т. 3: К-М. 2001. С. 610.
3. Проект Закону України «Про медіацію» від 17 груд. 2015 р. № 3665. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57463 (дата звернення 16.11.2019).
4. Типовий закон комісій ООН по праву міжнародної торгівлі о міжнародної комерційної угодовій процедурі, прийнятий Резолюцією 57/18 Генеральною Асамблеєю ООН от 19.11.2002 г. URL: www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/com_conciliation.shtml. (дата звернення 17.11.2019)
5. О некоторых аспектах посредничества (медиации) в гражданских и семейных делах по отдельным аспектам медиации в гражданских и коммерческих делах: Директива 2008/52/ЕС Европейского парламента и Совета ЕС от 21.05.2008 г. Третейский суд. 2008. № 5. С. 138–148.
6. Рекомендация № R(81)7 Комитета министров государствам-членам относительно путей облегчения доступа к правосудию от 14.05.1981 г. Права человека. Минск: Белфранс, 1999. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_133. (дата звернення 17.11.2019).
7. Рекомендация Rec(2002)10 Комитета Министров государствам-членам по медиации в гражданских делах от 18.09.2002 г. URL: http://www.commonground.org.ua/lib_law.shtml. (дата звернення 17.11.2019).
8. Рекомендация № R(98)1 Комитета министров государствам-членам касательно медиации в семейных вопросах от 02.01.1998 г. URL: http://www.commonground.org.ua/lib_law.shtml. (дата звернення 17.11.2019)
9. Рекомендация Rec(2001)9 Комитета министров государствам-членам об альтернативах судебному разбирательству между административными органами и частными сторонами от 05.09.2001 г. URL: http://www.csr.ru/document/original_648.stm. (дата звернення 17.11.2019).
10. Бондаренко-Зелінська Н.Л. Медіація: перспективи впровадження в Україні. Міжнародне приватне право: розвиток і гармонізація. URL: http://univer.km.ua/statti/3.bondarenko-zelinska_n.l._mediatsiya_perspektyvy

_ vprovadzhennya_v_ukrayini. pdf (дата звернення 16.11.2019).

11. Кирилюк Р. Доцільно зважувати плюси та мінуси судового й альтернативного способів вирішення спору та обирати оптимальніший. Юридична газета. URL: <http://yur-gazeta.com/interview/docilno-zvazhuvati-plyusi-ta-minusi-sudovogo-y-alternativnogo-sposobiv-virishennya-sporu-ta-obirati-.html> (дата звернення 17.11.2019).

УДК 346.12(043.2)

Голубенко І.О., студент,
Факультет транспорту, менеджменту та логістики,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Загрішева Н.В., к.ю.н., доцент

ПРАВОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕЖИМУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Формування режиму комерційної таємниці на підприємстві є доволі новим елементом господарської діяльності підприємства. Основою його є здійснення аналізу інформаційних масивів підприємства. Дане формування має здійснюватися з урахуванням чинних нормативно-правових актів України, а також науково-теоретичних поглядів провідних дослідників.

Зокрема І.В. Смолькова зазначає, що «з моральних позицій таємниця уособлює комплекс важливих для існування окремої особи, суспільства або держави етичних категорій, ставлення до яких із боку держави означає певний рівень її цивілізованості та демократичності» [5, с. 32]. У цьому ж напрямі досліджень Д.О. Гетманцев пропонує свої результати дослідження банківської таємниці [6, с. 183]. Однак зазначені та інші дослідники не розкривають питання правового регулювання режиму комерційної таємниці на підприємстві. З огляду на викладене, можна стверджувати, що існує необхідність наукового дослідження правових основ формування режиму комерційної таємниці на підприємстві.

Таким чином, ми намагаємося у даній статті досягнути певної мети, а саме: розкрити систему норм вітчизняного права, якою регламентуються відносини щодо формування режиму комерційної таємниці на підприємстві.

Цивільний кодекс України визначає, що комерційна таємниця – це інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом